

**การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดสมุทรสาคร**
**The Application of Good Governance Principles in the Administration
of The Administrative Organization Samut Sakhon Province**

สมศักดิ์ สายศรี¹ วิจิตรา ศรีสอน²

Somsuk Saisri, Wijittra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร 2. เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร 3. เพื่อศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วน จังหวัดสมุทรสาคร เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ กฎหมายมีความซับซ้อน การขาดระเบียบวินัย จิตสำนึกที่ดี ขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย การไม่ตระหนักเห็นถึงความสำคัญและผลกระทบของหลักธรรมาภิบาล การปฏิบัติงานตามสายงานผู้บังคับบัญชาแบบบนลงล่าง 2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐรูปแบบหนึ่ง ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนได้นำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลัก มาใช้ในการปกครองเพื่อให้การบริหารงานสามารถตอบสนองต่อความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างทันท่วงที 3. แนวทางที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด คือ การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังค่านิยมอันดี และเสริมสร้าง ความรัก ความสามัคคี กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักเห็น ถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

คำสำคัญ (Keywords): หลักธรรมาภิบาล; การบริหารบ้านเมืองที่ดี; การมีส่วนร่วม

Received: 2021-01-21 **Revised:** 2021-03-17 **Accepted:** 2021-03-19

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail address: somasuk285@gmail.com

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Sunandha Rajabhat University. e-mail: wijittra.sr@ssru.ac.th

Abstract

This Independent research has objectives to: 1) study the problematic conditions and the need for the application of good governance in the administration of the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization 2) study the application of good governance in the administration of the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization 3.) Study guidance on the application of good governance and principles in the administration of Samut Sakhon Provincial Administrative Organization. This research is considered as a qualitative research. The data collection is undertaken by using an in-depth the 19 key informant. The research results showed that: 1) Problems and the need to implement good governance principles were because of our personnel's lack of knowledge and understanding of complex laws, lack of understanding of the regulations, and lack of discipline. Furthermore, lacking good conscience, lacking responsibility towards the duties assigned to them and also lack of awareness regarding the importance of good governance, poor performance by the line supervisor, top-down supervisor, 2) Samut Sakhon Provincial Administrative Organization, as a government agency, has adopted the six principles of good governance so that the administration can respond to the needs and solve their problems in time. 3) Guidelines to make the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization apply the principles of good governance. To achieve efficiency, the most effective methods are the promotion of morality, ethics, fostering good values, love, unity, and encouraging the personnel to realize the importance of responsibility and good governance

Keywords: Good Governance; Participation

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันสถานการณ์ของสังคมไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ซึ่งเป็นยุคของกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ ทำให้เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทย มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตามอิทธิพลของ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมไปถึงการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน แต่ระบบการบริหารงาน ทั้งภาครัฐ และเอกชน กับไม่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงทำให้สังคมโลกหันกลับมามองถึงสาเหตุปัญหาที่แท้จริง ในการบริหารของแต่ละประเทศที่มีผลกระทบต่อ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลต่อองค์การอื่น ๆ อย่างมากมาย การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การเพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จ และ

ความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์กรในปัจจุบันการบริหารจัดการมีความสลับซับซ้อนกว่าในอดีต แต่การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐยังอยู่ในช่วงปรับตัว และยังคงเคยอยู่กับการใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นการบริหารจัดการแบบแยกส่วน (Fragment Administration) ผลลัพธ์ก็คือ หน่วยงานแต่ละหน่วย และบุคคลแต่ละบุคคลต่างก็มุ่งทำงานเฉพาะส่วนของตน ไม่ได้มุ่งเน้นให้มีการประสานงาน และบูรณาการ กับหน่วยงานหรือบุคคลอื่น ๆ ทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร (ฤกษ์ เพิ่มทันจิตต์, 2549)

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองและพัฒนาประเทศ จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้การพัฒนาและปฏิรูประบบราชการ เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถตอบสนองต่อความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของภาคประชาชน ได้อย่างทันทั่วทั้งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างตระหนักเห็นถึงความสำคัญ ของการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับประเทศไทยหลักธรรมาภิบาล เริ่มถูกนำมาใช้ในช่วงที่ประเทศกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และข้อบกพร่องอันเกิดจากการ ขาดประสิทธิภาพของระบบราชการจนนำไปสู่ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน หากพิจารณาเนื้อหาโดยรวมของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้วางระบบการบริหารบ้านเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชนมากขึ้น ตลอดจนคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน เพิ่มกลไกการตรวจสอบระบบการเมือง ระบบราชการให้ใช้อำนาจอย่างชอบธรรม จัดการทุจริต ผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองและข้าราชการ (ทิวากร แก้วมณี, 2559)

การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) หรือธรรมาภิบาล เป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญที่สามารถตอบสนองต่อสภาวะโลกาภิวัตน์ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่ครอบคลุม ไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ ให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือภูมิคุ้มกันแก่ประเทศชาติ เพื่อป้องกันหรือแก้ไขภาวะวิกฤติที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะผู้คนในสังคมจะรู้สึกถึง ความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของความเป็นมนุษย์ และการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พุทธศักราช 2542)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีขอบเขตและอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนครอบคลุมทุกด้าน อาทิ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น การพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จึงจำเป็นจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองและบริหารจัดการองค์กร (องค์การบริหารส่วนจังหวัด

สมุทรสาคร, 2563) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Method)

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ใช้คำถามเชิงลึกในการสัมภาษณ์ รูปแบบคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและข้อซักถาม เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา ความจำเป็นของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการ พนักงานจ้าง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร และประชาชนผู้มาใช้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 312 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการ พนักงานจ้าง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร และประชาชนผู้มาใช้บริการ แบบเป็นทางการ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการแบบเจาะจง จำนวน 19 คน ได้แก่ คณะผู้บริหาร จำนวน 2 คน สมาชิกสภาฯ จำนวน 1 คน ข้าราชการ จำนวน 14 คน ประชาชนผู้มาใช้บริการ จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เป็นคำถามปลายเปิด มีการกำหนดแนวทางสัมภาษณ์ ที่มีลักษณะคล้ายกับการใช้แบบสอบถาม คำถามต่าง ๆ เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกันและมีลำดับขั้นตอนเหมือนกัน

3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. กำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้อย่างกว้าง ๆ (ปลายเปิด) สามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดคำถามได้ตามความเหมาะสม

3. กำหนดแบบสัมภาษณ์และคำถามภายใต้กรอบการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

3.3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ตรวจสอบโดยแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อยืนยันความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เป็นผู้ประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ตามเนื้อหา โดยได้ปรับปรุงคำถามในแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้บริหารจนมีความสมบูรณ์เหมาะสมก่อนนำไปสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า

4.2 ติดต่อผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อที่จะแนะนำตนเองและทำความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งกำหนดวันเวลาและสถานที่

4.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น ประวัติส่วนตัวโดยย่อ ลักษณะนิสัย ฯลฯ เพื่อใช้เป็นแนวในการสัมภาษณ์ได้อย่างเหมาะสม

4.4 พบกับผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อทำการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5 ตรวจสอบข้อมูลขณะสัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ตลอดระยะเวลาการสัมภาษณ์

4.6 ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลการสัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้ง

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติ

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เปรียบเทียบระหว่างบุคคลแต่ละกลุ่มบุคคล พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

5.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้ว เปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสาร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นแนวคิด ทฤษฎี เอกสารผลงานวิจัย เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล

5.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงความสำคัญของข้อมูลให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผลเพื่อให้การวิเคราะห์และการเขียนรายงานสรุปผลเป็นไปตามหลักวิชาการเขียนรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย จะใช้วิธีการพรรณนาข้อเสนอแนะเพื่อชี้ให้เห็นถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

สรุปได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่ทำให้ต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง คือ บุคลากร ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ข้อระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน อีกทั้งกฎหมายหรือข้อระเบียบต่าง ๆ ที่ส่วนกลางกำหนดและบังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีความล้าหลัง ซับซ้อน และขาดความชัดเจน ส่งผลทำให้ปฏิบัติงานได้ล่าช้า ประกอบกับบุคลากรบางท่านขาดความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน ไม่ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ขาดการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกและหน่วยงานภายนอกรับรู้ถึงขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรระบบการทำงานของส่วนราชการมีลักษณะแบบบนลงล่าง ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จำเป็นจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับเจตารมณ์ของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

หลักธรรมาภิบาลถูกกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน เป็นหลักพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีภารกิจและหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะมีความใกล้ชิดกับประชาชน จึงจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลักมาใช้ในการปกครองและบริหารจัดการองค์กรเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและบรรลุเจตนารมณ์ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

2.1 หลักนิติธรรม ในการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทันสมัยต่อเหตุการณ์บ้านเมือง เป็นที่ยอมรับของประชาชนและบุคลากรโดยไม่ขัดต่อ ข้อกฎหมาย และระเบียบ ของส่วนกลาง ตลอดจนกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก เช่น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดงบประมาณรายจ่ายประจำปี ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จากผู้พักในโรงแรม ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เรื่อง เก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร (น้ำมันและยาสูบ) และข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ..... เป็นต้น

2.2 หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร นำมาใช้ในการบริหารจัดการโครงสร้างขององค์กรและการบริการสาธารณะ ต้องเป็นไปตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ บุคลากร จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนเอง ในการเอื้อประโยชน์ส่วนตนหรือรับสินบนจากบุคคลภายนอก เสริมสร้างจิตสำนึกที่ดี ให้บุคลากรยึดมั่นในหลักศีลธรรม และจริยธรรม ฯลฯ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดวินัยและทุจริตภายในองค์กร

2.3 หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ให้ความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเด็น เรื่อง ของความโปร่งใส เพื่อเป็นมาตรฐานแนวทางปฏิบัติ และสร้างค่านิยมให้บุคลากรในสังกัดยึดถือปฏิบัติควบคู่กับกฎระเบียบและข้อบังคับอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีการบริหารจัดการโครงการ การใช้คนให้เหมาะสมกับงาน การใช้งบประมาณที่มาจากภาษีของประชาชนอย่างสมเหตุสมผลเกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ไม่มีอภิสิทธิ์ชนกับคนบางกลุ่มเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานให้กับประชาชนได้รับรู้ โดยที่ไม่ถูกปิดกั้น ปกปิด ปิดบังอำพรางหรือบิดเบือน ข้อมูลข่าวสาร

2.4 หลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จะเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานภาคธุรกิจ ผู้มีส่วนได้เสียก่อนดำเนินโครงการต่าง ๆ และแต่งตั้งตัวแทนที่มาจากภาคประชาชนเป็นคณะกรรมการร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง แต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากหน่วยงานอื่นเป็นคณะกรรมการประสานแผนฯ/คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา เปิดโอกาสให้สื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถเข้ามาทำข่าวและรายงานผลการประชุมสภาฯ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มุมมองและแนวความคิดที่หลากหลาย ในการแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

2.5 หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร มีการสร้างจิตสำนึกร่วมในหน้าที่ที่มีต่อส่วนรวม และสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยการเคารพความเห็นที่แตกต่างบนพื้นฐานของสิทธิและหน้าที่ที่มีต่อสังคมเป็นสำคัญให้กับบุคลากรขององค์กร ทั้งนี้ จะต้องครอบคลุมไปถึงความรับผิดชอบต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีเป้าหมายที่ชัดเจน ร่วมกันรับผิดชอบในฐานะผู้มีส่วนได้เสียหรือเป็นเจ้าของร่วม

2.6 หลักความคุ้มค่า ทางคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เน้นย้ำให้บุคลากรให้ในสังกัดได้ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การจัดทำบริการสาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การประหยัดพลังงานไฟฟ้า น้ำ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การใช้จ่ายงบประมาณโครงการให้เกิดความคุ้มค่า เป็นต้น รวมถึงการแสดงวิสัยทัศน์ของผู้นำองค์กรในการนำไปสู่การแข่งขันการบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ด้วยการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีศักยภาพและมีคุณภาพ

3. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

3.1 ส่งเสริมด้านความรู้ทางวิชาการ ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังค่านิยม อันดีงามและสร้างจิตสำนึกที่ดี ให้แก่บุคลากร

3.2 กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลและหน้าที่ของตนเองที่จะต้องรับผิดชอบ

3.3 นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการสืบค้นหาข้อมูล

3.4 จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

3.5 เสริมสร้างความรักและความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับบุคลากร

3.6 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ

สรุปผลการวิจัย (Research Conclusion)

1. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ข้อระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ประกอบกับข้อกฎหมายที่ออกโดยส่วนกลาง ซึ่งมีผลบังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรงยังมีความล้าหลัง ช้าช้อน และขาดความชัดเจน บุคลากรบางท่านขาดความรู้ ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพรวม อีกทั้งยังไม่ค่อยตระหนักเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ขาดการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกรับรู้ถึงอำนาจหน้าที่ขององค์กร การทำงานยังคงมีลักษณะแบบบนลงล่าง ทำให้เกิดความล่าช้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ทันทั่วถึง

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร สามารถนำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลักมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มุ่งเน้นไปที่ผลประโยชน์ของส่วนร่วมและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

3. แนวทางที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลสูงสุด คือ การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังค่านิยมอันดี และสร้างจิตสำนึกที่ดี กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ฯลฯ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้มีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับประเทศไทยเราเพราะหลักธรรมาภิบาล ก็คือการบริหารที่สามารถตรวจสอบได้มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม (ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, 2546)

จากการศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺฐ (หาญกุล) (2557) เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพรานอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่าง ๆ ได้ และยังขาดระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน เห็นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม สำหรับประเด็นข้อกฎหมายที่บังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความล่าช้า ซับซ้อน ขาดความชัดเจน และระบบการทำงานที่ยังคงลักษณะแบบบนลงล่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญฤทธิ์ เกตุจำนงค์ (2550) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ยังล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน และโกวิท กังสนันท์ (2552) เรื่อง ธรรมาภิบาลภาครัฐ : รากฐานและความท้าทายต่อรัฐบาลไทย พบว่า การบริหารงานของภาครัฐยังคงยึดติดอยู่กับความคิดของการบริหารแบบเก่า เน้นความสำคัญของอำนาจรวมศูนย์ ของรัฐบาลทั้งในด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติระบอบราชการซึ่งเป็นกลไกของรัฐบาลแบบเน้นการจัดชั้นบังคับบัญชา (top – down) และการควบคุมด้วยกฎหมาย

2. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ได้นำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักมาใช้ในการปกครองและบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้ประชาชนไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ และบุคลากรขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญฤทธิ์ เกตุจำนงค์ (2550) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครนนทบุรี พบว่า เทศบาลนครนนทบุรีมีการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยได้ปฏิบัติตามแนวทางหลักพื้นฐาน 6 ประการ ของหลักธรรมาภิบาลโดย ส่วนใหญ่จะเน้น ไปที่การบริการประชาชนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบร่วมแสดง ความคิดเห็น และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานมากยิ่งขึ้น

3. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ควรเน้นการส่งเสริมด้านความรู้ทางวิชาการ ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังค่านิยม อันดีงาม ให้แก่บุคลากรเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักเห็นถึงความสำคัญและหน้าที่ของตนเองที่จะต้องรับผิดชอบ เสริมสร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในองค์กร และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการสืบค้นหา

ข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญยุทธ พวงกำหยาด (2558) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เนื่องจากบุคลากร มีส่วนในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงานวิจัยของ บุญฤทธิ์ เกตุจันทน์ (2550) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการอบรมหลักธรรมาภิบาล การปฏิบัติงานในสายวิชาชีพของพนักงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานถูกต้องแม่นยำ ปฏิบัติ จริยธรรม คุณธรรม ในส่วนราชการ อื่น ๆ นั้น ต้องมีการบูรณาการในลักษณะประสานความร่วมมือ โดยมองผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการประชุมพิจารณาโครงการ งบประมาณต่าง ๆ ไม่ควรใช้เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน
2. ส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และสายงานตามตำแหน่งวิชาชีพของตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติงาน เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
3. การตั้งงบประมาณโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ว่าสามารถดำเนินการก่อสร้างได้หรือไม่
4. กระจายอำนาจการตัดสินใจ ให้กับหัวหน้าส่วนราชการ ในการสั่งการ อนุญาต อนุมัติ ฯลฯ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
5. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไว้คอยให้บริการประชาชนในการสืบค้นข้อมูล และจัดตั้งจุดบริการเบ็ดเสร็จ
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา
7. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม และสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับบุคลากร
8. เสริมสร้างความรัก ความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับบุคลากรภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรเน้นการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมอันดีงามให้กับบุคลากรในสังกัด ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล และเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กร

2. ส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัด เข้าร่วมอบรมทางด้านวิชาการตามตำแหน่งสายงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างทัน่วงที

3. ควรมีบุคลากรคอยให้บริการประชาชนในช่วงพักเที่ยง โดยเฉพาะกองพัสดุและกองคลัง ซึ่งมีหน้าที่ในการรับผิดชอบส่งจ่ายเช็คและออกใบเสร็จให้ประชาชนผู้มาติดต่อเสียภาษี และจ่ายค่าปรับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรดำเนินการในรูปแบบของเชิงปริมาณผสมผสานกับเชิงคุณภาพ เพื่อให้และเกิดความหลากหลาย

2. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลจากพนักงานจ้าง ลูกจ้างประจำ ข้าราชการครูที่อยู่ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

3. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกษุ เพิ่มทันจิตต์. (2549). **หลักการและแนวทางการบริหารงานยุคใหม่ภายใต้ภูมิทัศน์การแข่งขันใหม่ข้อสังเกตเชิงวิจารณ์ภายใต้กรอบคุณค่าทางสังคมและพุทธธรรมและแนวทางการบริหารแนวพุทธ**. กรุงเทพฯ: สุขุมวิทการพิมพ์.
- โกวิทย์ กังสนันท์. (2552). **ธรรมาภิบาลภาครัฐ รากฐานและความท้าทายต่อรัฐบาลไทย**. กรุงเทพฯ: พระปกเกล้าฯ.
- ชาญยุทธ พวงกำหยาด. (2558). “การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 1”. **ปริญญานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทิวากร แก้วมณี. (2559). **Good Governance ธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- บุญฤทธิ์ เกตุจำนง. (2550). **การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครนนทบุรี (ปัญหาพิเศษปริญญามหาบัณฑิต)**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2546). **การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. วารสารดำรงราชานุภาพ**. 3(7), 6.
- พระมหาชินวัฒน์ ชมมเสฏฐ์ (หาญกุล). (2557). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.